

Berichten van de bestuurstafel

Verslag van de algemene ledenvergadering van de vereniging Vrienden van de ISVW van 17 juni 2012 te Leusden.

Aanwezig: 29 stemgerechtigde leden inclusief 5 leden van het bestuur: Cees Slottje (voorzitter), Ellie Teunissen (secretaris), Lex Bolwerk (penningmeester), Maartje van Harderveld, en Anka Fauth.

Erno Eskens is namens de ISVW aanwezig.

Afwezig met kennisgeving: 3 leden.

1. Opening

De voorzitter, Cees Slottje, opent de vergadering en heet ieder van harte welkom.

2. Mededelingen

Erno Eskens informeert de vrienden over de gezondheid van René Gude. Hij heeft weer een longoperatie ondergaan, maar blijft hoopvol en optimistisch. Wilma de Rek interviewt

René Gude over allerlei levensvragen. Het boek *Stand-up filosoof* komt uit in april 2013. René is van huis uit nog steeds actief betrokken bij de ISVW. De vrienden leven mee met René en wensen hem een sterke gezondheid.

De ISVW kruipt economisch gezien uit een dal, maar draait dit jaar nog met verlies, voornamelijk door de teruglopende zaalhuur door bedrijven.

Het cursusinstituut draait heel goed en laat een stijging van 50% zien. Hierdoor is een sterke toename van het aantal werkzaamheden.

Erno Eskens wordt daarom nu geassisteerd door de nieuwe cursus coördinator Sadije Bunjaku.

3. Vaststelling notulen algemene Ledenvergadering van 23 oktober 2011

De voorzitter memoreert dat de belangrijkste aanleiding voor wijziging van de statuten de opheffing van de vaste financiële commissie was.

INHOUD

<i>Van de redactie</i>	1
<i>Berichten van de bestuurstafel</i>	
<i>Verslag van de algemene ledenvergadering van 17 juni 2012</i>	1
<i>Oproep</i>	3
<i>Jaarverslag van 2012</i>	3
<i>Programma voor 2014</i>	4
<i>Rooster van aftreden bestuursleden en procedure</i>	5
<i>Impressies van een bijzondere dag: afscheid René Gude op 27 april</i>	6
<i>In gesprek met.... Jan Keij</i>	8
<i>Leusdens Dagboek: cursus "Ware Liefde"</i>	10
<i>Berichten van en over de filosofische leesgroepen Rotterdam en Vlaarding</i>	11
<i>Overzicht van filosofische leesgroepen</i>	12

De voorzitter vermeldt dat het bestuur met de notaris heeft overlegd over de interpretatie van de stemming op de algemene Ledenvergadering. Het ging hierbij om het al dan niet betrekken van de blanco uitgebrachte stemmen.

Van de redactie

Voor u ligt de eerste Nieuwsbrief van dit jaar, de *voorjaars-nieuwsbrief*. Zoals u reeds weet, verschijnen er nog maar twee nieuwsbrieven per jaar, een in het voorjaar en een in het najaar.

In deze Nieuwsbrief besteden we aandacht aan het afscheid van de directeur van onze ISVW, René Gude, op 27 april. U leest een impressie van Cees Slottje van deze bijzondere en emotionele dag. In de vaste rubriek **"In gesprek met..."** deze keer een interview met filosoof en gastdocent Jan Keij. In **"Leusdens Dagboek"** geeft Lieveke Koornstra haar persoonlijke ervaring tijdens de cursus *"Ware Liefde"*.

Dit keer treft u twee bijdragen aan in de rubriek **"Berichten van de filosofische leesgroepen"** uit Rotterdam en Vlaarding. Graag ontvangen we meer berichten, oproepen, suggesties van u om elkaar te inspireren en stimuleren.

En last, but not least, leest u onder het kopje **"Berichten van de bestuurstafel"** de gebruikelijke stukken ter voorbereiding op de Algemene Ledenvergadering van 2 juni. Noteert u alvast in uw agenda het filosofisch café onder leiding van Karim Benammar, als filosofisch nagerecht van de ALV. U hebt de uitnodiging inmiddels ontvangen hiervoor.

De redactie wens u veel leesgenoegen en een goede, zonnige en wijsgerige zomer.

De notaris concludeert dat de algemene ledenvergadering correct de voorliggende Statuten heeft vastgesteld met 2/3 van de geldig uitgebrachte stemmen.

Op dit moment liggen de statuten bij de notaris "ter nadere bestudering". Voorzitter en secretaris maken een afspraak om de statuten formeel te laten passeren.

De algemene ledenvergadering stelt op 17 juni 2012 de notulen van de algemene ledenvergadering van 23 oktober 2011 conform vast.

De leden van de financiële commissie (Fred Smidt, Bart Hartelman en Jan Diekema) die door privéomstandigheden allen verhinderd zijn om aanwezig te zijn, zullen schriftelijk worden bedankt met een attentie voor hun inzet voor de commissie. Tevens zal ook Joke van Zijl, die ook niet aanwezig is, hartelijk bedankt worden voor haar inzet voor de nieuwsbrief en de leesgroepen.

De taken van de financiële commissie en van Joke van Zijl zijn door het bestuur overgenomen. Het bestuur kan commissies instellen, wanneer zij ondersteuning wenst voor bepaalde taken.

4. Vaststelling jaarverslag van de vereniging Vrienden ISVW 2011

Het jaarverslag 2011 is opgenomen in de laatste nieuwsbrief nr. 2 van juni 2012. Een aantal leden meldt dat ze de laatste nieuwsbrief nog niet gezien hebben. Het bestuur biedt zijn excuus aan voor de late verzending. Het constateert ook dat de plaatsing van verschillende andere stukken op de website niet goed is gegaan.

Een lid merkt op dat de stukken niet door iedereen te openen zijn wegens gebruik van nieuwe versies van Windows. De secretaris zal hier voortaan aandacht aan schenken en het doorgeven aan het secretariaat.

De algemene ledenvergadering stelt het jaarverslag 2011 van het bestuur van de vrienden ISVW conform vast.
HH

5. Vaststelling financiële jaarrekening 2011 en decharge verlening bestuur.

De leden hebben een overzicht ontvangen van de begroting 2012; een geconsolideerde balans van 2011 en een begroting voor 2013.

Lex Bolwerk licht de balans en de exploitatie nader toe.

Op de aandelen is een koersverlies van € 18.625 opgenomen.

Aan de Stichting ISVW is een lening van € 225.000 kwijtgescholden, die door het conferentiecentrum geceedeerd was naar de Stichting ISVW. Daarbij is een schenking gedaan aan de Stichting ISVW.

Deze financiële transacties zijn conform de besluiten van de Algemene ledenvergadering van 18 juni 2011

Als eigen vermogen (niet zichtbaar in het overzicht) wordt een buffer aangehouden van € 140.000, dit is 4x de contributiebijdragen van de leden. Daarnaast is er nog een effectenportefeuille van € 140.000.

Op de vraag of de post ledencorrespondentie nader kan worden toegelicht, antwoordt de penningmeester dat gewoontegedrag € 8.500 aan de ISVW wordt overgemaakt voor administratieve kosten (leden en financiële administratie). Daarnaast zijn drukkosten en kosten voor foldelemateriaal via bonnen verrekend. De penningmeester zegt desgevraagd toe, dat de post bestuurskosten nader zal worden toegelicht in de jaarrekening 2012.

Op de vraag waarom er geen kascommissie wordt ingesteld, wordt geantwoord dat de accountant de rekening controleert en dat de kascommissie statutair is afgeschaft.

Desgewenst kan de jaarrekening 2011 bij de administratie van de ISVW worden opgevraagd.

De financiële jaarrekening 2011 wordt conform vastgesteld. Aan het bestuur wordt decharge verleend.

6. Vaststelling begroting 2013 in hoofdlijnen van de Vrienden ISVW

De verwachting voor de begroting voor 2013 is in grote lijnen hetzelfde

als voor 2012. De voorziening voor het 100 jarig- lustrum in 2016 wordt met € 2000 per jaar opgehoogd.

De algemene ledenvergadering stelt de begroting 2013 van de vrienden ISVW conform vast.

7. Jaarprogramma 2013 vrienden ISVW

De secretaris Ellie Teunissen meldt als hoofdpunten voor het jaarprogramma: de werving van nieuwe leden, de fondsenwerving en de voorbereidingen voor het lustrum.

De werving van nieuwe leden verloopt succesvol dank zij de samenwerking van de ISVW met diverse commerciële partners, zoals de NRC en de voorjaar-, zomer en najaarscursussen. Het aantal leden is gegroeid van 942 naar 1039 leden. De wervingsactie "Ik trakteer" heeft 16 vrienden opgeleverd en de secretaris vraagt nogmaals aan de aanwezigen hun cadeaukaarten in te zetten voor werving van nieuwe leden.

Doordat de Vrienden een groot deel van het vermogen aan de ISVW hebben overgemaakt, zijn de mogelijkheden om nieuwe fondsen te werven voor bepaalde projecten gunstiger, dan tot nu toe. Sponsors willen namelijk geen schenkingen doen, als het vermogen van de betreffende organisatie groot is.

Het bestuur ziet de fondsenwerving als een belangrijke activiteit voor 2013.

De voorbereidingen voor het lustrum in 2016 zijn met de ISVW in gang gezet. Erno Eskens benadrukt dat hij de samenwerking met de Vrienden hierin zeer op prijs stelt.

8. Bespreking en vaststelling Huishoudelijk Reglement

Geen opmerkingen of amendementen op het Huishoudelijk Reglement zijn ingediend door de leden.

De voorzitter nodigt de leden uit voor bespreking van het Huishoudelijk Reglement.

Tevens merkt hij op dat namens het bestuur van de Vrienden Ilonka de

Lange lid is van het bestuur van de ISVW. Zij kan qualitate qua geen lid zijn van het bestuur van de Vrienden.

Het Huishoudelijk Reglement wordt unaniem conform vastgesteld in de algemene Ledenvergadering van 17 juni door 29 stemgerechtigden.

9. Rondvraag en sluiting

De voorzitter nodigt de vrienden uit voor het filosofisch café. Dit kan helaas pas om 15.00 u. beginnen, omdat Fik Meijer verlaat is. Erno Eskens neemt het filosofische deel van het Oude Griekenland voor zijn rekening, terwijl Fik Meijer de historische kant zal toelichten. Er is geen boekbespreking.

Ellie Teunissen
19 juni 2012

Oproep

In het voorjaar van 2016 herdenken wij het feit dat de Internationale School voor Wijsbegeerte 100 jaar geleden is opgericht door Frederik van Eeden c.s.

Wij willen er een groot, waarschijnlijk meerdaags, feest van maken. U zult begrijpen dat de realisatie daarvan enig denkwerk kost. Graag nodigen we u uit om zitting te nemen in de jubileumcommissie.

In het bestuur zijn we al begonnen met de voorbereidingen.

U kunt contact opnemen met Anka Fauth:

ankafauth@gmail.com

Tijdens de ALV d.d. 02-06 kunnen we meer informatie geven.

Jaarverslag Vrienden ISVW 2012

Het bestuur van de vrienden van de ISVW biedt u een kort overzicht van haar activiteiten in 2012 aan. Voor de financiële verantwoording is een separaat verslag gemaakt. De contributie werd niet verhoogd.

Het bestuur kwam vier keer bij elkaar en heeft zich in 2012 gefocust op de samenwerking met de ISVW, de herziening van de statuten en de huishoudelijke reglementen afgerond, filosofische cafés en een ALV georganiseerd en zich beraden over de toekomst van de ISVW en de Vrienden. Het bestuur heeft zich ingespannen om een aantal keren een informele ontmoetings sfeer te creëren voor de vrienden.

De werving van fondsen

Door overdracht van het grootste gedeelte van ons vermogen aan de ISVW, is het voor de Vrienden weer mogelijk fondsen te werven. De toekomstplannen van de ISVW, de eventuele tweede vleugel en het jubileum in 2016 zullen heel wat financiële middelen vragen. De ervaring leert dat organisaties en bedrijven bereid zijn te schenken als het doel duidelijk is. De ISVW heeft een strategisch toekomstplan geschetst dat om nadere uitwerking vraagt voordat met fondswerving begonnen kan worden.

De werving van vrienden

Dank zij de NRC cursussen en voorjaars- zomer en najaarscursussen is het aantal vrienden, dat in 2010 op 950 stond, in 2012 toegenomen tot 1072. Daarnaast blijkt ook de goldcard en de filosofische cafés, die open staan voor belangstellenden, zijn vruchten af te werpen.

De actie voor het werven van vrienden, zoals de "ik trakteer- actie" met Kerst 2011 heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Daarom is deze actie niet gecontinueerd. De bedoe-

ling was dat ieder lid via een "vriendenkaart" een andere belangstellende mee uitnam naar een cursus op de ISVW.

Nieuwsbrieven

Er zijn drie nieuwsbrieven uitgebracht onder eindredactie van Anka Fauth. Zij interviewde hiervoor steeds filosofen, vaste docenten en gastdocenten van de ISVW, namelijk Jan Flaming, Ton Derksen en Karim Benammar. "Vrienden" kunnen hun verzoeken plaatsen voor regionale bijeenkomsten, filosofische discussies of hun impressies kwijt van cursussen en lezingen. Hierdoor kunnen vrienden elkaar inspireren en op ideeën brengen. Hier werd nog weinig of geen gebruik van gemaakt. Wel leverden vrienden hun bijdragen aan de rubrieken "Leusdens Dagboek" en "Berichten van, over en naar aanleiding van de filosofische leesgroepen". Het bestuur besluit de nieuwsbrief nog tweemaal per jaar uit te geven. Daarnaast zullen e-mail alerts uitgaan vlak voor de filosofische cafés.

Filosofische cafés

In samenwerking met de ISVW heeft het bestuur drie filosofische cafés georganiseerd. De cafés werden goed bezocht. De cafés bieden de gelegenheid om kennis te nemen van de nieuwste filosofische boeken, met elkaar te discussiëren en elkaar op een informele manier te ontmoeten. We ontmoetten de historicus Fik Meijer met zijn geschiedenis over het oude Griekenland, René Gude over de ziel, en Christien Brinkgreve met de presentatie van haar boek "Het verlangen naar gezag".

Algemene Ledenvergadering

Op 17 juni 2012 is één statutaire Algemene Ledenvergadering gehouden. De vergadering stond in het teken van vaststelling van de herziene statuten uit 25 september 1996 en van het huishoudelijk reglement uit november 2007. Op 20 september

2012 passeerden de stukken de notaris (Spek en van den Belt).

We namen afscheid van de financiële commissie, waarin Fred Smidt, Bart Hartelman en Jan Diekema met een hotelbon voor de ISVW bedankt werden voor hun werkzaamheden.

100-jarig bestaan ISVW en de vrienden

Ten behoeve van het 100 jarig bestaan is een werkgroep ingesteld ter voorbereiding van het jubileum van zowel het cursusinstituut de ISVW als van de Vrienden.

Als voorbereiding is het archief van de vrienden en van de ISVW opgeschoond en wordt het geheel gedigitaliseerd.

Leesgroepen

Leesgroepen van de ISVW functioneren autonoom. Men hoeft geen 'vriend' te zijn om deel te mogen nemen aan de leesgroepen. In een leesgroep leert men elkaar beter kennen dan via incidentele ontmoetingen op de ISVW. Zij blijken zeer leerzaam en inspirerend te zijn en diepgang te geven aan filosofische kennis. Het bestuur houdt incidenteel contact om een verslag te vragen. In de nieuwsbrief werden leden uitgenodigd hun ervaringen te delen met de vrienden.

Tot slot

Het bestuur wil graag uitspreken dat de samenwerking met de ISVW op alle niveaus uitstekend en vruchtbaar is gebleken. Op bestuurlijk niveau, directieniveau, met de staf en ondersteunende financiële en administratieve diensten zijn uitstekende samenwerkingscontacten. De ISVW is altijd gastvrij en bereid om ons in onze activiteiten te ondersteunen. Wij danken hen hier hartelijk voor.

Namens het bestuur van de Vrienden ISVW
Ellie Teunissen, secretaris
e-mail: ellieteunissen@hotmail.com

April 2013

Programma Vrienden ISVW 2014

Artikel 3 van de nieuwe statuten geeft als doel van de vereniging aan:

1. Het wekken en vergroten van de belangstelling voor de doelstelling en activiteiten van de Stichting Internationale School voor Wijsbegeerte te Leusden (ISVW)
2. In het bijzonder het vergroten van het draagvlak en de belangstelling in de samenleving voor het werk van de ISVW
3. Het stimuleren van eigen activiteiten van de leden in de geest van de doelstelling van de ISVW
4. De ISVW te informeren over de interesses en wensen van de leden van der vereniging over hun oordeel over het cursusaanbod van de ISVW

Het bestuur van de Vrienden zal zich in 2013 focussen op de volgende activiteiten:

1. Het wekken en vergroten van de belangstelling door de werving van vrienden, het uitbrengen nieuwsbrieven, het organiseren van filosofische cafés.
2. Werving van fondsen voor nieuwe projecten
3. Organiseren van een Algemene Ledenvergadering.
4. Voorbereiding van het 100-jarig bestaan in 2016
5. Onderhouden van contacten met de leeskringen
6. Samenwerking met de ISVW

De werving van vrienden

Door de ISVW en de vrienden worden de inspanningen om vrienden te werven voortgezet. Voorjaars-, zomer- en najaarscursussen van de ISVW doet de vriendenkring groeien. Er is een vaste vriendenkring, die in toenemende mate gebruik maakt van de Gold-card.

Nieuwsbrieven

Voor het schrijven van artikelen in 2 nieuwsbrieven zullen meer "vrien-

den" uitgenodigd worden. Hierdoor kan het een blad van de vrienden zelf worden. In het nieuwe format kunnen "vrienden" hun verzoeken plaatsen voor regionale bijeenkomsten of filosofische discussies.

Filosofische cafés

In samenwerking met de ISVW organiseert het bestuur drie/vier filosofische cafés. In een informele setting kan aan de hand van een thema gediscussieerd worden. De cafés bieden de gelegenheid om kennis te nemen van de nieuwste filosofische boeken en elkaar informeel te ontmoeten.

De werving van fondsen

Door overdracht van het grootste gedeelte van ons vermogen aan de ISVW, is het voor de Vrienden weer mogelijk fondsen te werven. De plannen van de ISVW voor een eventueel Bildungsinstituut, de eventuele tweede vleugel en het jubileum in 2016 zullen heel wat financiële middelen vragen. Met de ISVW wordt een fondsenwervingsplan opgezet om actief financiering te vinden voor nieuwe projecten. De vrienden zullen hier actief bij worden betrokken.

Algemene Ledenvergadering

We houden een keer per jaar in mei/juni een algemene ledenvergadering. Op dat moment kan zowel de jaarrekening, het jaarverslag van het voorafgaande jaar als de begroting en het programma voor het volgende jaar aan de orde komen. De vergadering wordt altijd gecombineerd met een interessant thema.

100-jarig bestaan ISVW en de vrienden

Dit bestaan zal groots gevierd worden. Hiervoor is de ISVW een oriënterende werkgroep gestart, die in grote lijnen de festiviteiten zal voorbereiden. We zullen verhalen van onze oudste vrienden graag opteke-

nen, archiefstukken raadplegen. We verzoeken ook ieder om oude foto's of herinneringen aan bepaalde momenten met ons te delen. Kent u mensen, die ons hierover kunnen informeren, laat het ons weten.

Leeskringen

Leeskringen van de ISVW functioneren autonoom. Men hoeft geen 'vriend' te zijn om deel te mogen nemen aan de leesgroepen.

Voor de ISVW en de verschillen leeskringen is het interessant te weten wat zoal gelezen en besproken wordt. De ISVW en de vrienden kunnen door deze informatie bepaalde filosofen/schrijvers uitnodigen voor de filosofische cafés en de gesprekken hiermee verrijken. Vanuit het bestuur en de redactie van de nieuwsbrief zullen we regelmatig contacten onderhouden. De leesgroepen kunnen ook met vragen bij het bestuur of de ISVW terecht.

Samenwerking met de ISVW

In de afgelopen jaren is een constructieve en inspirerende samenwerking met de ISVW opgebouwd, die we graag willen doorzetten. Voorbereidingen voor grote festiviteiten en voor onze filosofische cafés kunnen niet plaats vinden zonder de inzet van vele mensen bij de ISVW. De vrienden genieten van de gastvrijheid op het landgoed en van de eeuwige kennisbron die door de ISVW wordt aangeboden.

Namens het bestuur
van de Vrienden ISVW
Ellie Teunissen
Secretaris

April 2013

Agendapunt ALV 2 juni 2013: (her) benoeming bestuursleden

Rooster van aftreden: Artikel 7/bestuur van de statuten van de Vereniging van Vrienden van de stichting ISVW, notarieel vastgesteld d.d. 20 september 2012 luidt als volgt:

Artikel 7.1 Het bestuur bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste zeven natuurlijke personen, die door de ledenvergadering uit de leden gekozen worden. Kandidaten kunnen zowel door het bestuur als door tenminste vijftien leden worden voorgedragen.

Artikel 7.2 De zittingstijd van de bestuursleden is drie jaar. Deze periode kan slechts eenmaal aansluitend worden verlengd.

Huidige bestuurders van de vereniging van Vrienden van de ISVW

Naam	ALV benoemd d.d.	herbenoembaar	aftredend d.d.
Cees Slottje, voorzitter	31-5-2008	17 juni 2011	ALV 2014
Ellie Teunissen, secretaris	21-11-2009	2 juni 2013*	ALV 2016
Lex Bolwerk, penningmeester	21-11-2009	2 juni 2013*	ALV 2016
Maartje van Hardeveld, bestuurslid	31-05-2008	17 juni 2011	ALV 2014
Anka Fauth, bestuurslid redactie	23-10-2010	2 juni 2013	ALV 2016

*In november 2012 was er geen ALV. De herbenoeming is daarom doorgeschoven naar 2 juni 2013

Drie bestuursleden Ellie Teunissen (secretaris), Lex Bolwerk (penningmeester) en Anka Fauth algemeen bestuurslid, stellen zich opnieuw voor een periode verkiesbaar. Er zijn geen vacatures.

Leden van de vereniging kunnen zich verkiesbaar stellen, indien zij hiervoor tenminste vijftien handtekeningen kunnen overleggen. Belangstellenden kunnen zich melden via het secretariaat van de ISVW.

Voorstel ALV

Het bestuur stelt de Algemene Ledenvergadering voor de drie genoemde bestuursleden te herbenoemen als respectievelijk secretaris, penningmeester en algemeen bestuurslid.

Datum 3 april 2013

Ellie Teunissen
Secretaris Vrienden ISVW

Het afscheid van René Gude, een impressie

FOTO PAUL SCHELDENMAN

Maestro's

FOTO PAUL SCHELDENMAN

Gasten in de lounge

FOTO PAUL SCHELDENMAN

René Gude, Wilma de Rek en Martin van Hees

'Ga nooit weg zonder te groeten.'

Dat was het: een feestelijke en heel mooie, druk bezochte bijeenkomst met gemengde gevoelens op 27 april.

René nam afscheid als directeur dan, maar niet echt helemaal van de ISWW, waaraan hij zoveel jaren met zoveel visie en inzet heeft gewerkt. In verschillende functies wel ruim 30 jaar! Als werkstudent vanaf 1980, als conciërge daarna een intermezzo van bijna 10 jaar als redacteur van het juist opgerichte Filosofie Magazine, dat enkele jaren vanuit de ISWW werd verzorgd en vanaf 2002 als directeur.

In die tijd is er veel veranderd in de maatschappelijke positie van het filosoferen. Daar heeft René belangrijk aan bijgedragen. Hij vond dat filosofie begrijpelijk moest zijn en tot verstandige verheldering van het bestaande, de dagelijkse werkelijkheid, moest leiden. Het succes van de ISWW, van Filosofie Magazine en het nieuwe verschijnsel van de "Stand-up Filosoof" illustreren deze verandering. "Stand-up filosoof" is tevens de titel van het boek met de verzameling interviews met René

geschreven door Wilma de Rek, dat bij deze gelegenheid door haar werd gepresenteerd. In dit boek wordt duidelijk hoe René denkt over het gebruik van het verstand om de emoties te beheeren, werkelijkheid en verbeelding in verband te brengen, positie te kiezen in vragen van zingeving en de doelstelling van het leven in het licht van de afzienbare eindigheid daarvan. Daarmee een indrukwekkend boek.

De dag bestond uit twee delen.

's Ochtends het afscheidsdeel onder leiding van Martin van Hees, de voorzitter van de stichting ISWW, met een aantal toespraken.

Ik heb onze waardering uitgesproken voor de omgangsvorm vriendschap die wij als Vereniging van Vrienden met hem en de medewerkers van het instituut steeds hebben onderhouden. Vriendschap is deelgenootschap aangaan in elkaars denkbeelden om zo een rijkere kijk te krijgen op wat wijsheid is, dus een voedingsbodemp van filosoferen.

Theo Bouwman gaf een beeld van René als docent: hij nam je mee in het denken, dacht niet voor je, maar inspireerde tot zelf ontdekkend denken.

Vervolgens sprak Johan van Staveren als voorzitter van de Stichting Perseus zijn waardering uit voor het werk van de ISWW onder leiding van René en bracht ook nog een mooie donatie mee.

Frans Jacobs, als voorzitter van het Curatorium ISWW, wees op de ontwikkelingen in de filosofie, de cursussen op de ISWW in de loop van René's directeurschap. Het spectrum aan onderwerpen is sterk verbreed en omvat nu, tot zijn verwondering, zulke exotische onderwerpen als "Als een dauwdruppel op het gras" en "De kunst van het boogschieten...."

Na een pauze presenteerde Wilma de Rek haar boek met interviews die zij hield met René: "Stand-up filosoof; de antwoorden van René Gude. Een goed geschreven boek. Voor wie de gemengde gevoelens over dit afscheid en de eindigheid van het menselijk bestaan wil overdenken, is dit boek zeer aanbevolen.

van een feestelijke dag

Personeel neemt afscheid

René Gude ten voeten uit

FOTO PAUL SCHEIDEMAN

De schilderijen worden aangeboden

René sprak vervolgens zijn erkentelijkheid uit voor de goede woorden aan hem gericht, maar benadrukte sterk dat vooral de medewerkers van de ISWW dit instituut gemaakt hebben tot wat het is en dat hij blij was daaraan mee te hebben mogen werken.

Daarna waren er "feestelijkheden" geagendeerd; wat inhield dat Lex Bolwerk namens de Vereniging van Vrienden aan René het Liber Amicorum, een boek met vele bijdragen van Vrienden van de ISWW aanbod. Lex voelde zich als nuchtere, zakelijk denkende accountant niet helemaal thuis als feestelijke gebeurtenis. René was zeer blij met dit geschenk.

's Middags was er een symposium met, op verzoek van René, als onderwerp "Negatie", en als sprekers vrienden van René: Peter Sloterdijk (auf Deutsch), Maxim Februari, Connie Palmén en natuurlijk René zelf. Peter Sloterdijk opende met een sfeervol verhaal over René als panter in het paradijs, waarin de "negatie" werd ingevoerd

doordat, hoewel alles hem ter beschikking stond, hem toch het eten van vruchten van één boom ontzegd werd. Daarmee was het gebruik van volzinnen ingevoerd. In plaats van slechts verklaringen als "vrucht" en "goed" was de negatie ontstaan in de volzin: "deze vrucht is niet toegestaan". Zo was de negatie van "logische operator" tot "condition humain" geworden. Een condition humain die niet verenigbaar is met het paradijselijk bestaan.

Maxim Februari werkte het Ja en het Nee uit als bewegingen tussen individuele en algemene werkelijkheid en levensloop.

Connie Palmén bracht het Ja en Nee in verband met hoofdlijnen in levenshouding. Zij zag zichzelf meer als "Nee-zegger", die na reflectie toch naar ja kon gaan en René juist als "Ja-zegger".

René sloot dit symposium af met woorden waaruit de vriendschappelijke betrokkenheid met de sprekers bleek. Een mooie en goede gedachtenwisseling in vriendschap.

"Wat steeds op het spel staat is het verlangen naar betekenis, naar waarheid voor mijn part. Ik kan het nog het best vergelijken met wat een geslaagde zin is en met het geluk dat die teweeg brengt. Een goede zin is waar. Dan is het je eindelijk gelukt om de enige goede verbintenis tot stand te brengen tussen de zo lichamelijke dingen die woorden zijn, en die onzichtbare, geestachtige betekenis. Het is je gelukt om je uit te drukken, zonder gevoel van verraad, zonder schaamte. Ik weet hoe gelukkig je hierdoor kunt zijn."

Connie Palmén uit
"De Vriendschap"

Het is niet zonder betekenis dat 30 jaar geleden, aan het begin van René's betrokkenheid bij de ISWW, de studie van Peter Sloterdijk "Kritiek van de cynische rede" verscheen. Een studie waarin werd afgerekend met de filosofie als kennissysteem voor de werkelijkheid, filosofie die de kennis zelf was geworden, ten gunste van filosofie als liefde voor verwerving van inzicht in de werkelijkheid in het besef dat dit inzicht sterk bepaald wordt door de plaats die wij in die werkelijkheid innemen. Het is die wijze van filosoferen die René steeds heeft bevorderd.

Nogmaals het was een feestelijke dag met mooie filosofische gedachten.

Cees Slottje,
Voorzitter vereniging
Vrienden van de ISWW.

Jan Keij

Een nadere kennismaking met de filosoof en de mens achter de filosoof.

Wat houdt filosofie precies in? Wat kun je eraan hebben?

Filosofie is een heel breed begrip. Het is levensbeschouwelijk en vraagt, op grond van de ratio, naar de zin van het leven. Het beschrijft de existentie van de mens en legt deze uit.

Het "beantwoordt" vragen waar de wetenschap geen antwoord op geeft. Elk antwoord roept weer een nieuwe vraag op.

Filosofie moet vooral praktisch zijn. Voor mij is het een leidraad voor mijn leven.

Levinas bijvoorbeeld is een leidraad voor sociale contacten met mijn medemensen, voor solidariteit tussen mensen.

Nietzsche is een leidraad bij de vraag hoe ik mijn leven creëer; de zelfcreatie. Hij legt uit hoe ik mezelf kan worden en blijven.

Wanneer filosofen enkel theoretiseren, analyseren, tot op het bot teksten fileren, zijn ze niet praktisch bezig en hebben lezers en toehoorders er niets aan. Ik noem zulke filosofen filosofologen.

Staat filosofie boven de wetenschap of omgekeerd?

Als je wetenschap definieert als onderzoek van de empirische werkelijkheid, staat zij erbuiten en zelfs eronder. Filosofie als ondergrond van de wetenschap. Filosofie lijkt op wetenschap; zij is kritisch, sceptisch, tracht te falsifiëren. Filosofie is nog sceptischer dan wetenschap. Filoso-

fen zeggen wel dat ontdekkingen ficties van de menselijke geest zijn. Evenals de wetenschap werkt de filosofie ook met postulaten en op grond daarvan wordt een betoog opgebouwd.

Wat wil je als filosoof uitdragen?

Ik wil de voorwaarden scheppen waaronder mensen een betere kwaliteit van leven kunnen bereiken. Ik wil bijdragen aan het "doen lukken" van mensen en daarmee hun geluk bevorderen. Mensen zet ik aan tot denken door de cursussen die ik geef. Het is fijn als zij er wat aan hebben.

Heb je een speciale levensvraag of thema waarin je bijzonder bent geïnteresseerd?

Een levensvraag is voor mij een vraag naar de zin van het leven. Ik ben geboeid door ethische kwesties in de omgeving met mensen. Wat betekent verantwoordelijkheid in het leven van mensen? Levinas werkt het mooi en fenomenologisch uit. Hij gaat uit van de menselijke ervaring en koppelt ethiek aan ervaring.

Wanneer en op welke wijze ben je in dit vak gerold?

De interesse in filosofie was er al lang. Als kind was ik soms lastig, want ik stelde altijd de "waarom vraag". Na de middelbare school ging ik naar de kweekschool en daarna koos ik voor de studie peda-

Jan Keij is filosoof. Hij is gepromoveerd op de filosoof Emmanuel Levinas, de structuur van zijn denken, aan de universiteit van Amsterdam (UvA) en heeft meerdere publicaties op zijn naam staan. Aan de ISVW is hij gastdocent en geeft binnenkort de summerschool "Levinas, een beeld van een mens".

gogiek. Toen bleek dat ik alleen de onderdelen die een verband hebben met filosofie, boeiend vond. Ik ben daarom overstapt naar de studie filosofie. Ik werkte toen als onderwijzer en studeerde in de avonden en de vakanties. Vanwege mijn goede resultaten ben ik enkele jaren na het afronden van mijn studie gaan promoveren.

Wat doe je zoal als filosoof?

Ik werk als zelfstandig ondernemer. Ik geef cursussen en schrijf boeken. Aan artsen geef ik geaccrediteerde cursussen filosofie over Levinas, Nietzsche, maar ook themacursussen, bijvoorbeeld over lijden en dood. Daarnaast heb ik thuis driedaagse cursussen gegeven. Naast dit werk schrijf ik, voornamelijk over Levinas. Mijn boek "Zekerheid over onzeker-

heid" is toegespitst op de gezondheidszorg; hoe kan ik de juiste hulp/zorg bieden.

Ik wil de denkbeelden van Levinas praktisch maken, vandaar mijn laatste boek "Levinas in de praktijk". Ook Nietzsche vind ik geweldig; over hem heb ik geschreven in "Nietzsche als opvoeder; hoe een mens wordt wat hij is".

Kant trachtte vier vragen te beantwoorden in zijn filosofie; aan jou nu de beurt:

- wat kan ik weten?

Niets – ik heb geen kennis van hoe de werkelijkheid in elkaar steekt. Ik vind de waarheid niet! Ideeën zijn ficties.

Zelfkennis is een fictie waarmee ik iets kan. Ik ben onkenbaar, maar heb een beeld over mezelf en dat schaaft ik elke dag bij. Dat zelfbeeld is aangereikt door anderen.

- wat moet ik doen?

Zo te leven dat ik het geluk van anderen en mezelf kan bevorderen en zo weinig mogelijk schade berokken aan anderen.

Ik moet genieten en verantwoordelijk zijn.

- wat mag ik hopen?

Dat ik een gezegend eindig bestaan mag leiden. Het gaat om DIT leven, ik geloof niet in het hiernamaals. Ik moet dus inzetten op dit leven.

- wat is de mens?

Dat is een ten diepste verantwoordelijk en belangeloos wezen. Belangeloos is primair, eigenbelang is secundair. De mens is ethiek. De mens is eerst geneigd tot het goede en daarna tot het slechte.

Dit is provocerend gesteld; de filosofie heeft dan ook de taak om te provoceren.

Je geeft aan de ISVW de summer-school "Een beeld van de mens, de filosofie van Levinas": Kun je in een enkele zin uitleggen wat zo bijzonder is aan de man zelf en zijn filosofie?

Levinas geeft je in zijn filosofie een beeld van de mens, een mensbeeld. Hij zegt letterlijk "ik ben als mens een ethische gevoeligheid voor anderen".

Daarna werkt hij dit uit. Deze kern is gegrond op ervaring. Je moet aansluiting zoeken bij je eigen ervaring. Wat je niet ervaart, moet je niet geloven. Deze filosofie geeft steeds praktische handvatten. Je bent zelf verantwoordelijk. Levinas geeft geen regels, maar werpt je voortdurend terug op jezelf.

Bij Levinas is er geen sprake van discrepantie tussen zijn filosofie en de praktische uitvoering daarvan. Hij heeft zijn filosofie zelf gepraktiseerd.

Wat doe je nog buiten de filosofie, hobby's?

Ik ben getrouwd en heb vier doch-

ters en zeven kleinkinderen. Dat vraagt veel tijd.

Verder lees ik graag literatuur. Ik noem het niet systematische filosofie. Je kunt er zoveel mooie voorbeelden uithalen.

In mijn cursussen gebruik ik vaak stukken uit de literatuur.

Ik beluister heel graag klassieke muziek, wat ik ervaar als een soort verlichting. Een beleving in het nu. Als belangrijke hobby heb ik een moestuin en verbouw mijn eigen groente. Daarom noem ik mezelf "filosoof van de koude grond".

Anka Fauth

"De enige absolute waarde is de menselijke mogelijkheid om boven zichzelf prioriteit te verlenen aan de ander".

Emmanuel Levinas

Leusdens dagboek: *Ware liefde*

Overkomt de liefde je of is het een keuze? Verdraagt liefde alles? Kent ware liefde grenzen of juist niet? Is tijdelijke liefde echte liefde? Is liefde inclusief of exclusief?

De antwoorden die ik jarenlang steevast op die vragen gaf, werden bewaarheid in mijn relatie met de man die ik later aan de dood verloor. De man met wie ik veel heb gelachen, ook toen we de tekst op een tegeltje zagen dat onze overburen voor hun trouwen hadden gekregen: *Niet ik, niet jij, maar wij*. Ons credo luidde anders: *Ik, jij én wij*.

Verwarring ontstond in mijn nieuwe relatie, toen voor mij vanzelfsprekende antwoorden een wending kregen waar ik niet mee kon leven.

In het programma-aanbod van de ISWW, de plek waar ik deze man heb leren kennen, trok de cursus *Ware liefde* meteen mijn aandacht. 'Liefde heeft vele gezichten', las ik. In een groot deel van de vraagstellingen die volgden, herkende ik de mijne. Alsof de cursus speciaal voor mij was ontwikkeld!

'In de liefde wordt een nieuwe identiteit gecreëerd', betoogde Martin van Hees, een wij-identiteit. Het gaat niet meer om ik en de ander, het gaat om wij.' Meteen dacht ik aan het tegeltje. Nog altijd niet mijn ding.

'Je taal is op die nieuwe identiteit gebaseerd', vulde Frank Hindriks aan. 'Je hebt het over wij: wij gaan op vakantie. Je bouwt een gezamenlijk thuis.' Inderdaad. Zo maakte ik twee keer mee dat onze auto mijn auto werd.

Van Hees: 'Het welzijn van de ander wordt jouw welzijn. Het geluk van de ander draagt bij aan jouw geluk en niet aan jouw ongeluk.' Dat kwam binnen.

Hindriks sprak over de rol van waarden in de ware liefde. 'Normen dienen als middel om waarden te realiseren. Verbindingswaarden zijn gebaat bij stabiliteit. Concurrentie destabiliseert.' Uiteraard ging hij in op trouw. 'Moet die beperkt blijven tot twee mensen? Nee, dat hoeft niet. Maar dan nog is het geen kwestie van grenzeloosheid. Sterker nog, het gaat toch steeds om een exclusieve verbinding en hoe meer personen daarbij zijn betrokken, hoe lager de slagingskans.' Een inclusieve verbintenis en het overstijgen van bestaande grenzen, bleek het motto van wat nu is mijn ex.

Van Hees: 'Seksualiteit kan in een relatie de liefde versterken omdat je je allebei kwetsbaar opstelt. Vanwege

die fundamentele kwetsbaarheid zijn we er voorzichtig mee om met meerdere mensen seks te hebben. Daarbij vraagt een volle liefdesrelatie tijd. In de tijd zit evenzeer een beperking.' Ik ging voor verdieping waar mijn ex ging voor verruiming.

'Ware liefde is een opgave, vergt onderhoud', stelde Frans Jacobs. 'Daar hoort respect en erkenning bij. Ook in die zin dat je de ander een autonoom leven gunt, dus niet ziet als een verlengstuk van jezelf.' *Niet ik, niet jij, maar wij* kan realiter de bedoeling toch niet zijn?

Uitkomst vond ik dankzij de drie theorieën die over liefde bestaan: de kwaliteitentheorie (de redenen waarom je van iemand houdt), de verlangentheorie (je handelt op grond van primaire en secundaire verlangens) en de historische theorie (de geschiedenis die je samen hebt). Terugblikkend op de gezamenlijke geschiedenis met mijn ex zag ik dat de ontwikkeling van een wij-identiteit zich niet had doorgezet omdat het aan stabiliteit in ons samenzijn heeft ontbroken. Voor mij was het frequent balanceren toen het nog ging om *ik, jij, hij en wij*, maar mijn liefde voor zowel mijn echtgenoot als zijn zoon kon het verdragen dat op die momenten dat het erom spande manlief meer een wij was met zijn zoon (mijn stieflijf) dan met mij. Toen zijn oude nieuwe vlam zich eenmaal aandiende werd zijn credo *ik, wij én zij*, waarin wij stond voor hem, zijn zoon en mij. Haar kon ik er niet bij hebben. Er ontstond een breuk die scherven veroorzaakte die mijn liefde niet meer verdroeg. Of ik dat mezelf kwalijk neem? Niet meer. En dat dankzij deze cursus, die mij opnieuw verbond met mijn oorspronkelijke antwoorden op vragen over ware liefde.

Lieneke Koornstra

(auteur van onder andere het boek *Mijn liefde kent geen dood*, uitgave SuperVisionair.)

“De waarheid wordt ontdekt door ongeloof en scepsis”

Friedrich Nietzsche

BERICHTEN VAN DE FILOSOFISCHE LEESGROEPEN

Begin zelf een leeskring!

Gênant, maar binnen enkele weken moesten wij van de leeskring Rotterdam (2007) drie belangstellenden uit de stad teleurstellen. Circa zeven maal per jaar komen wij met ongeveer acht mensen bij één van ons thuis en eigenlijk wilden we dat zo houden. Toen vervolgens zich een vierde aanmeldde, stelde ik haar voor zelf een nieuwe leeskring op te richten. Dat is gelukt. Meer nog, er is een derde leesgroep in Rijnmond ontstaan. Wellicht dat deze ervaring anderen in den lande inspireert.

Het begin. De namen en e-mailadressen van de eerdere aanmeldingen had ik bewaard en kon ik dus aan haar doorgeven. Zij belegde een avond waar vier voor elkaar onbekenden aanwezig waren. Zelf was ik er één keer om vragen te beantwoorden. Bij binnenkomst vielen de verschillen in leeftijd op. De bandbreedte bedroeg 40 jaar. De oplossing werd gevonden door de jongeren te vragen eerst in eigen kring voor aanvulling te zorgen. Anders gezegd: zorg vanaf de oprichting voor een inspirerende mix van lichaam en geest.

Spelregels. In het verlengde van de wijze van samenstelling ligt de vraag naar het zogenoemde leiderschap. Mijn uitdrukkelijke advies is geen voorzitter en al helemaal geen expert de leiding te geven. Houd de structuur plat en maak expliciet de afspraak dat ieder lid van de club de verantwoordelijkheid heeft ervoor te zorgen dat naar elkaar geluisterd wordt en allen voldoende aan het woord komen. Eén van de leden zorgt voor e-mailcontacten.

Gezelligheid. Begin met Montaignes Vriendschap en zet Kant c.s. in de wacht. Proef eerst gemeenschappelijk het witte en smakelijk belegde brood, het volkoren meergranen

komt later wel. Op de avonden zelf bespreken wij eerst het zogenoemde huiswerk, waarna de gezelligheid later volgt. Dus even na acht uur een snel rondje waarbij een ieder in een paar zinnen zijn of haar eerste indruk van het boek geeft. Daarna ligt de bespreking open en gaat de discussie al snel alle kanten uit. Tegen tien en wat allemaal verder ter tafel komt.

Waar gaat het mij om? Lid te zijn van een leeskring stimuleert mij filosofische werken te lezen, die ik anders mogelijk nooit zou lezen (zie tabel). Wat mij boeit is, in een klein groepje elkaars interpretaties uitwisselen, zorgvuldig nagaan wat werd bedoeld en stilstaan bij de eventuele relevantie voor het leven. Alles bijeen, indien bij u in de buurt een leeskring vol is, aarzel niet zelf het initiatief tot oprichting te nemen. Jannes H Mulder (Rotterdam e.o.)

Nieuwe leesgroep Vlaardingen

Enkele filosofisch geïnteresseerden in Vlaardingen stelden enige tijd geleden vast dat er mogelijk voldoende belangstelling in hun omgeving was om een filosofische leesgroep te starten. Om de belangstelling te peilen, konden zij gebruik maken van het nieuwsbriefbestand van de stichting Kronoz, de organisatie die zich in Vlaardingen bezig houdt met het stimuleren van cultuur, filosofie en andere “zaken van de geest”. Uit deze peiling bleek een voldoende grote belangstelling voor een dergelijke leesgroep: er waren zelfs voldoende belangstellenden om met twee groepen van elk circa acht deelnemers te beginnen.

Vanuit de ervaring van andere ISVW-leesgroepen hebben beide leesgroepen gekozen voor eenzelfde stramien van functioneren: ze zijn volledig vrij in het kiezen van de te lezen boeken en bepalen zelf de frequentie van samenkomst (die uit praktische overwegingen is uitgekomen op globaal één keer in de zes weken). De plaats van samenkomst is bij één van de deelnemers thuis. Er is geen voorzitter, maar wel een gespreksleider die er op toeziet dat alle deelnemers aan het gesprek deelnemer. Per groep fungeert iemand als coördinator, die het onderling contact per e-mail verzorgt (er is een website in voorbereiding).

Voor diverse belangstellenden is dit de eerste kennismaking met de “echte” filosofie: bij de keuze van te lezen boeken houden we daar zeker rekening mee. Het is gebleken dat vooral het thema levenskunst voor iedereen zeer toegankelijk en inspirerend is: het leidt tot opgewekte en enthousiaste gezamenlijke discussies. We zien de toekomst van de Leesgroep Vlaardingen dan ook met vertrouwen tegemoet!

Voor verdere informatie:
Jos van der Heide
t. 06-44460007
e. josvdheide@xs4all.nl

Adreslijst van coördinatoren van ISVW Filosofische Leesgroepen

Amersfoort

Mevrouw Ineke Kiers
Bruggensingel N 21
3823 BA Amersfoort
telefoon: 033 455 955 8
e-mail: ineke.kiers@tiscali.nl

Amsterdam e.o. 1

De heer Robbert Mahler
Reijgershof 2
1191 CS Ouderkerk a/d Amstel
telefoon: 020-4968585
e-mail: robbert@mahleraandeamstel.nl

Amsterdam e.o. 2

De heer Dirk Altena
Spangenhof 10
1083 JH AMSTERDAM
telefoon: 020 6466370
mobiel: 06 43057495
e-mail: d.altena@planet.nl

Ede e.o.

De heer Henk Lambooy
Oude Arnhemseweg 5
6711 DT Ede
telefoon: 0318 613 922
e-mail: hlambooyzp@hotmail.com

Colofon

Bestuur van de vrienden:

Cees Slottje, voorzitter
Ellie Teunissen, secretaris
Lex Bolwerk, penningmeester
Maartje van Hardeveld
Anka Fauth

Redactie Nieuwsbrief:

Anka Fauth
Redactieadres:
ankafauth@gmail.com

Opmaak

Henk Droog

Contactadres bestuur:

vrienden@isvw.nl

Friesland

Mevrouw Anja Wouters
Nieuwe Straatweg 54
8061 CP Giekerk
telefoon: 058-2562155
e-mail: anja@anjawouters.eu

Groningen

Mevrouw Angelique Schreuder
Thorbeckelaan 174
9722 NJ Groningen
telefoon: 050 526 2964
e-mail: aem.schreuder@planet.nl

Noord Brabant 1 (Oss/Uden)

De heer Hans Tromp
Heihoekstraat 1A
5345 HC Oss
telefoon: 0412 638021
e-mail: hans-tromp@hetnet.nl

Noord-Brabant 2 (Den Bosch/Rosmalen)

Mevrouw Hetty Goudswaard-ten
Brink
Driebergenlaan 9
5242 AM Rosmalen
telefoon: 073-5216487
e-mail:
hjdetenbrink@hotmail.com

Noord-Holland Noord

Mevrouw Henriette Velu
Hoog en Laag 53
1851 CX Heiloo
telefoon: 072 533 1644
e-mail: H.Velu@quicknet.nl

Oost Nederland

Mevrouw Anna Knottenbelt
Vilderstraat 3
7241 BZ Lochem
telefoon: 0573 250 371
e-mail: aejknottenbelt@hetnet.nl

Rotterdam e.o.

De heer Jannes Mulder
Grindweg 64
3055 VB Rotterdam
telefoon: 0104 181 590
e-mail:
janneshmulder@gmail.com

Vlaardingen

De heer Jos van der Heide,
Aletta Jacobskade 166,
3137 TE Vlaardingen
tel. 06 44460007
e-mail: josvdheide@xs4all.nl

Utrecht

De heer Joop van Tubergen
Enkweg 22
6881 MA Velp
telefoon: 0267 370 057
e-mail: tubergen@xs4all.nl

Zeeland

Mevrouw A.F.A.M. Hummelen
Herengracht 122
4331 PZ Middelburg
telefoon: 0118 637 290
e-mail: a.ypma1@kpnplanet.nl

Zuid Holland 1

De heer Jan H. Diekema
Virulylaan 21
2267 BR Leidschendam
telefoon 070 399 74 09
fax: 0847 117548
e-mail diekema@hetnet.nl

Zuid Holland 2

De heer Jan H. Diekema
Virulylaan 21
2267 BR Leidschendam
telefoon 070 399 74 09
fax: 0847 117548
e-mail diekema@hetnet.nl